

Da trud moj o vás mi je vedno legák,
Da čut uživála sem rajsko-sladák,
Ko svétíl se vam je obrazek vesel,
Ke novo cvetlico je gledati jél.

Zdaj v kítico združen vijolic je broj,
Od mislij mu sladkih sem tkala ovòj;
Nij čudo, če v rožnatej luči žari:
Pred duhom mislečim ste bivali — ví!
In kar najgorkéjših željá jaz gojím,
S cveticami, dragí, zdaj vam jih svetím!
To kítico náte, izbirajte evet,
Ki srečo povekša mladóstnih vam let;
Iz duše iz zvéste poljublja vas vsak,
Ker žive ljubezni do vas mi je znák;
Naj slednji se vašega prime srcá,
Saj veste, da bil je i v srcí domá;
A pázite ná-nj mi, proseča želím,
Kadár pod vijólie gredíco zaspím! —

Lujisa Pezjakova.

V Ljubljani, meseca brézna 1877.

Ana, uboga vdova.

(Hrvatski napisal J. Ij. Varjačić.)

„Ó moje ljubo dete! velika nesreča nas je zadela . .!“ Tako je govorila uboga vdova Ana svojej hčerki Marijci na vežnem pragu seddeč, joka-joč in vzdihajoč.

„Zakaj, preljuba mati?“ vpraša Marijca.

„Zakaj?“ vprašaš me, ljubo moje dete, — „ali ne veš, da morda v tem hipu pridejo neusmiljeni ljudje grajščaka Sladovskega, da nama še to odnesó kar imave, ter naju pusté brez vsega, ker zaradi uboštva in bolezní ne morem plačati stanovanja.“

„Mati!“ reče Marijca, „ali ti ljudje nemajo človeškega srca? Mar misliš, da te bolno poženó iz hiše? Mati! ne, ne, to ne more biti, jaz je hočem prositi in ti jim poplaščaš dolg, kadar zopet ozdraviš; potlej hočeve skupaj delati, bilo tudi najtežje delo, samo da naju pusté mirno živeti pod streho!“

„Dà, dà, delati hočeve skupaj . . . Ali glej Marijca, zdi se mi, da že gredó!“

„Kdo? mar misliš da pridejo že danes?“

„Na najino žalost, da!“ odgovori Ana ter otide z Marijeo v hišo.

Uboga vdova se nij varala; ker za malo časa stopíjo trije možje v sobo z raznimi papirji pod pázho. Prvi izmed njih vpraša Ano:

„Ste li vi vdova Ana Zapušnikova?“

„Sem,“ odgovori Ana.

„Na stanovanji ste dolžni 50 gold. gospodu Sladovskemu, grajščaku in gospodarju te hiše. Sodnija je izrekla, da ali precej plačate dolg ali vam pa vzamemo pohíštvo.“

„Pripoznavam, da sem gospodu dolžna omenjeni denar, a včeraj sem ga tudi prosila, da me počaka, dokler ozdravim, ker potlej si z delom zaslužim toliko, da poravnam dolg — ali —“

„Gospod vaše prošnje nij uslišal,“ seže jej v besedo drugi.

„Žal mi je; ali jaz drugega ne smem storiti nego to, kar mi sodnija ukazuje . . .“ reče zopet prvi ter začne zapisovati vdovine stvari.

Obupno upira Marijca svoji mili očesci zdaj na može, zdaj na jokajočo mater. Vse bi rada storila, da bi le mater mogla rešiti iz tolike nadloge. Ali kaj hoče govoriti uboga sirota, ko ima gospodar tako trdo in neusmiljeno srce, da niti ne čuti britkosti svojega bližnjega. Ana in Marijca se utolažite ter v gorkeji molitvi prosite Boga za pomoč v tej velikeji sili.

Vso noč nijste zatisnile očesa; neprestano ju je skrb morila, kako bi rešile svoje majheno imetje.

Druzega jutra stopi človek v hišo, oblečen kakor sodnijski služabnik, ter reče vdovi, da bi šla s svojo hčerjo h gospodu sodniku.

V prvi hip se Ana prestraši tega povabila, a pozneje se ga razveseli, misleč, da se je vsaj sodnik usmili, ko mu pové svoje nadloge in težave.

Otide torej mirno in ponižno k sodniku.

„Vi ste vdova pokojnega Zapušnika?“ vpraša sodnik Ano, ko je predenj stopila.

„Sem, gospod,“ odgovori Ana.

„Dokler je še Zapušnik živel, dobro se vam je godilo in siromaštva nij bilo videti v hiši — a on je umrl ter vam zapustil nekoliko premoženja — in vi, da ste zdaj sirota? Kako bi to moglo biti? Ali ste tako hitro pognali lep imetek?“ govoril je sodnik.

„Dopustite, gospod sodnik, da vam odkritosrčno povem, kaj je naju dovedlo do tolikega uboštva.“

„Govorite žena, govorite,“ reče sodnik, „in ako je v mojej moči, da popravim, kar se vam je znabiti po krivici zgodilo, verjemite mi, da se bodem potezal za vas kakor dober in pošten človek.“

„Po smrti mojega pokojnega moža,“ pripoveduje Ana, „pride k meni mlad človek, ki je bil že poprej velik prijatelj našeji hiši, ter me prosi, da mu posodim denarjev, ker jih ravno zdaj silno potrebuje. Ker sem znala, da je človek pošten, nijsem mu odrekla prošnje in posodila mu sem takóji tisoč goldinarjev, katere mi je moj pokojni mož zapustil. Človek mi obljubi, da mi ves ta znesek z obresti vred pošteno vrne najdalje čez leto in dan. A preteklo je leto, in človek nekam otide, da jaz sama nijsem znala kam! Pozneje sem slišala, da je vse denarje zapravil pri nekem nesrečnem podvzetji, ter se iz obupnosti podal k vojakom, kjer je padel v boji s sovražnikom . . . Bog mu naj odpusti grehe in se usmili njegove uboge duše! Od tega časa se meni in mojeji hčeri slabo godi. Jaz sem bolna in si ne morem ničesar zaslužiti z delom, a moja hči je še preslaba za težaška dela — iz tega lahko spoznate, da sve siroti! . . .“

„In vi žena še celó mólite za dušo tacega človeka, ki duše niti imel nij, ko vas je tako zvito prekanil,“ reče sodnik.

„Da, molim zanj, gospod,“ reče Ana, „kajti glas boží pravi: mólite tudi za svoje sovražnike, kateri dobivši odpuščenje za svoje grehe, pomagajo tudi vam v nebesih s svojo molitevjo.“

„Mati!“ reče veselo Marijca, „tudi jaz molim za vsacega človeka, posebno pa za vas, da bi vam Bog skoraj podelil ljubo zdravje, da bi mogli zopet delati in svoj dolg poravnati . . .“

„O ti dobro dete!“ reče ganjeni sodnik, „dolg je že plačan — ne govori dalje o tem; jaz hočem skrbeti za tebe in za tvojo mater, ter upam, da vama skoraj olajšam vajino revno življenje. — A zdaj idite zopet mirno domov . . .“

Sodnik je bil mož beseda ter je prevzel skrb za ubogi siroti. Ana je zopet ozdravela, in sodnikova gospa jo vzame k sebi, da jej pomaga pri različnih domačih delih. — Marijca je hodila v šolo s sodnikovim sinom Zlatkom, kjer sta oba vrlo dobro napredovala.

Leto za letom preide — a otroka sta postajala vedno večja in starejša, ljubeča se kakor brat in sestra. Srečni so bili zdaj njiju stariši — a naj-srečnejši takrat, ko je dala Marijca svojo roko Zlatku v zakonsko zavezo. Srečno in zadovoljno sta živela v družbi svojih starišev dolgo in dolgo!

Nadloge in križi so temne noči,
Da potlej za njimi nam lepše svetli.

Poslovenit Iv. T.

Čudovita gora.

(Národná pripovedka; preložil iz rusk. J. Volkov.)

Bila sta dva brata; jeden bogat a drugi siromašen. Bogati nij hotel svojemu bratu, živečemu v največjej revščini, dati ničesar niti mu kako drugače pomagati. Necega dne se odpravi siromašec v gozd po drva. Ko si jih dovolj nabere, vrne se domov — premišljajoč veliko revščino in nadlogo, ki tare njega in njegovo družinico. Ves zamišljen v globoke skrbi koraka vedno naprej, a slednjič izgreši pravi pot. Dolgo je krecal sem ter tjà po gozdu, a vse zaman, — pravega pota vendar ne najde.

V srce ga zabolí, ko se spomni, da mu otroci domá zmrzujejo in od gladí hirajo, ker nemajo polenca, da bi si peč zakurili, niti hleba, da bi si glad utésili (utolazili.) V tem žalostnem položaji zaželi: o ko bi si jedenkrat samo toliko mogel pridobiti, da bi imel s svojo družinico za potrebo živeža in obleke! Gredóč zamišljen po gozdnem potu ugleda pred seboj neobrasteno „plešasto goro.“ Zeló se je razveseli, ker take nij še nikoli poprej videl. Zatorej postoji nekoliko, da si jo ogleda. A kmalu začuje nekak šum in rožljanje po gozdu. Prestrašen skoči na stran in se skrrije za široko hrastovo drevo. Zda je se mu prikaže in približa dvanajst velikanskih razbojnikov. Siromašec je bil od straha skoraj na pol mrtev, videl je bajé užé smrt pred seboj. Ko se pa ozrè in vidi, da gredó razbojnikí naprej mimo njega, bilo mu je nekako laže pri srei, ter radovedno gleda za njimi. Razbojnikí se vstopijo pred plešasto goro in zakličejo: „gora Šakana, gora Šakana, odpri se!“ — in gora se odprè. Ko so pa razbojnikí otišli vanjo, zaprla se je zopet. Ne dolgo potem pridejo zopet nazaj ter nesó polne vreče na ramah. Vstopijo se znovega pred plešasto goro in zakličejo: „gora Šakana, gora Šakana, zapri se!“ in gora se takój zaprè. Nij bilo več sledú niti kje so šli v goro niti kje so nazaj prišli. Vseh dvanajst je otišlo s polnimi vrečami na plečih, a za njimi je listje čudno zašumelo in zemlja je votlo zabobnela.

Ko so bili razbojnikí užé daleč, stopi siromašec izza drevesa ter krene bližej, da vidi, kaj je vendar tam v sredi plešaste gore. Dospevši tjà, zakliče: „gora Šakana, gora Šakana, odpri se!“ in gora se takój odprè pred njim,